

Documente vechi

pentru istoria națiunilor Transilvaniei.

MATHIAE I.,

Mandatum ad Trannos et Vajvodam Blasium Magyar, ut Saxones Sedium Sellyk et Medgyes contra damna Valachorum manteneant *)

Anno 1474.

Mathias Dei Gratia Rex Hung. Bohaem. etc. fidelibus Nris Universis et singulis nobilibus et alterius cujuscumque status et conditionis hominibus in partibus nostris Transilvaniae ubilibet constitutis et exstantibus praesentes Visuris salutem et gratiam! Expositum est Nostrae Matti in personis fidelium Nrorum Universorum Saxonum Nrum in duobus Sediis Saxonialibus Nris Sellyk et Medgyes commorantium gravi cum querela, quod nonnulli forent ex Vobis Valachos habentes, quorum Valachi cum ovium suarum gregibus in eorundem exponentium Territoriis sub colore depascendi oves hinc inde divagando per plura malorum genera videlicet: Furta, spolia, rapinas et certas depraedationes et damna ac incendia committere asveti essent, et dum ipsi Valachi per eosdem Exponentes, v. eorum homines de Territoriis ipsorum cum suis ovium gregibus exire cogentur, vel a damnis inferendis inhiherentur, aut juxta consuetudinem Patriae pro damnis illatis ab eisdem vagia exigentur condigna, tunc ipsi Valachi ne dum a damnis infe-

rendis, ac rapinis committendis cessarent, imo adhuc homines eorundem Exponentium morte, Domos ac Villas et habitacula ipsorum combustione minarentur, per hoc pfatis Exponentibus nonnulla damna, et nocumenta intulissent, et nec desisterent committere etiam ad praesens. Vos vo. tales vestros Valachos a praemissis, committendis cohibere, et compescere minime curaretis, in maximum praedudicium eorum Exponentium atque damnum manifestum. Quare in personis ipsorum Exponentium supplicatum est, Mattem Nram super praemissis eisdem oportune providere, et cum nos ejusmodi indebitas Vexationes, damnaeque et nocumentorum genera, at dicitur, eisdem Exponentibus illata, quae quoniam indebita committi, commissasque et illatas impune n. velimus pertransire. Idcirco cuilibet Vestrarum Fidelitatum harum serie firmissime committimus et mandamus, taliter per omnia habere volentes, quatenus receptis psentibus, habita super praemissis ab omnibus, quibus oportunitate fuerit diligenti inquisitione ex parte talium nostrorum Valachorum juxta condignas comprobationes pfatorum Exponentium, ac evidentia documenta super praemissis omnibus plenariam satisfactionem impendere, et eosdem de praemissis malis inferendis coercere debeatis, ut ipsi Exponentes ab eorum vexationibus pacifice valeant permanere, alioquin commissimus, et serie psentium strictius committimus Fideli Nro Magnifico Blasio Magyar Vajvodae Nro Trannico, suasque vices gerentibus, ut ipsi experta super praemissis inquisitione diligenti Vestrum quemlibet ad praemissa nostra mandata exequenda cum Universis Damnis, et gravaminibus in talibus fieri solitis arctare et compellere teneanter Nrae Matti in persona et Autoritate psentibus eisdem hac in parte attributa et justitia mediante, secus igitur ne praesumatis. Praesent. plect. exhib. restit. Datum Budae feria IV

*) Documentele din Nr. tr. si documentele aici reproduse, cumu si mai multe acestoru asemenea arata intre altele, ca in Sec. 15 casuse urgia forte mare pe romanii transilvani, mai virtuosu dupace Mateiu Regele se indusmanise pe morte cu Moldovenii. Nici unu reu fara pricina. —

prox. post fest. B. Annae A. D. 1474 Regni Nri
17. Coron. an. 11.

Copia in Bibliotheca Zécheniana Regnicolari,
in collectione sub titulo „Chartae Tranniae“ in
folio No 107.

STATUTORIO RELATORIAE

Conventus B. M. V. de Kolosmonostra pro parte
Civitatis Bistriciensis super statutione in
oppido Radna simul cum Magna-Valle et om-
nibus ejus appertinentiis Radna-Völgye vo-
catis eidem Civitati incorporatis ad Manda-
tum Mathiae I. A. 1475. emanatum, eodem
Anno extradatae.

Conventus Monasterii B. M. V. de Kolosmo-
nostra omnibus Christi Fidelibus tam praesentibus,
quam futuris psentium notitiam habituris salutem
in salutis largitore! Ad Universorum notitiam
harum serie volumus pervenire. Quod cum nos
receptis Literis Serenissimi Principis Dni Mathiae
Dei Gr. Regis Hung. Bohaem. etc. Introductorii
et statutoriis nobis directis summa cum obedientia
recepisse in haec Verba.

Mathias D. G. R. Hung. Bohaem. etc. Fidelibus
Nris Conventui Ecclae de Kolosmonostra salutem
et Gratiam! Cum Nos oppidum nostrum Radna
vocatam in partibus Trannicis in contigua vicinitate,
Civitatis Nostrae Bistriciensis habitum, simul cum
Magna-Valle et omnibus eius pertinentiis Radna-
Völgye vocatis, eidem Civitati Nrae vigore aliarum Li-
terarum Nostrarum exinde confectarum in ppetuum
annexerimus et incorporaverimus, velimusque cives
ipsius Civitatis Nrae in Dominium ejusdem oppidi
et cunctarum ejus pertinentiarum p. Nrum et Ve-
strum homines legitime facere introduci. Fidelitati
igit. Vestrae harum serie firmiter praecipientes man-
damus, quatenus vestrum mittatis hominem pro
Testimonio fide dignum, quo praesente de Keresz-
tur*) aut Stephanus Cserényi de Balásfalva**) sive
Andreas Porkoláb de Kis-Budák***) aliis ab-
sentibus homo Noster ad faciem pfati oppidi Radna,
vicinis et cometaneis ejusdem Universis inibi legi-
time convocatis, et psentibus acceden. introducatur

Memoratos Cives dictae Civitatis Nrae Bistriciensis
in Dominium ejusdem, statuatque idem oppidum
simul cum dicta Valle et omnibus suis ptinentiis
eisdem Civibus pmissae Nrae Incorporationis titulo
ppetuo possiden: si non fuerit contradictum. Contra-
dictores vero si qui fuerint, evocet eosdem ctra
annotatos Cives ipsius Civitatis Nrae, Nram perso-
nalem in psentiam ad terminum competentem, ratio-
nem contradictionis eorum reddituros; et post haec
huiusmodi Introductionis et Statutionis seriem, cum
ctradictores et Evocatores si qui fuerint, vicinorum-
que et cometaneorum, qui pmissae Statutioni intere-
runt nominibus, terminoque assignato eidem Nrae
personali psentiae fideliter rescribatis. Datum Bu-
dae feria VI. prox. p. fest. assump. B. M. V. Ao.
Dni 1475. Regnorum Nrum Ao. Hung. 18. Bohaem.
vo. 7. —

Unde Nos Mandatis dicti Dni Nri Regis in
omnibus fideliter obedire cupientes, ut tenemur,
una cum pfato Johanne de Keresztur homine ejus-
dem Nostrum hominem vidit. Religiosum Virum
Frt. Ladislaum Sacerdotem unum ex nobis ad, pmissa
peragenda nostro pro Testimonio fidedignum duximus
destinandum, qui tandem exinde ad nos reversi
Nobis uniformiter retulerunt isto modo: quod ipsi
in festo undecim millium Virginum proxime prae-
terito ad faciem pfati oppidi Radna Vicinis et Co-
metaneis ejusdem vidit Demetrio Magno (Nagy)
in persona Nicolai Erdélyi de Somkerék, Georgii
Vajda de Felső Megese in persona Stephani Er-
délyi de dicta Somkerék et Lazaro Kenezio in
psona Nicolai Farkas de Hariinna psentibus acces-
sissent introduxissentque memoratos Cives dictae
Civitatis Bistriciensis in Dominium ejusdem sta-
tuissentque idem oppidum simul cum dictis Valle
et omnibus suis pertin. eisdem Civibus pmissae
Vrae incorporationis titulo ppetuo possiden. —
In cuius facie legitimis et sufficientibus diebus
moram ptraxissent, nullo contradictore penitus ap-
parente. — In cujus rei Memoriam, firmitatemque
ppetuam psentes Literas Nras Privilegiales penden-
tis et authentici Sigilli Nri munimine roboratas
duximus concedendas. Datum Sextodecimo die In-
troductionis et Statutionis praedictarum. Anno Dni
supradicto.

Originale asservatur in Archivo Bistriciensis
Teste Edero in Notis ad Felmer pag. 230. — Copia
vo sub Nro Aulico 523 1761. Rmy.

*) Sajo Keresztur Cottus Doboka.

**) Balásfalva Cottus Doboka.

***) Kis-Budák Cottus Doboka.

ECLOGA IV.

Авторъ на оа градъс дн ромънеште, авнд
де кздет, нзмаі кнд ле ар да ла лзмнъ се о
градъкъ дн просъ. Челелатъ днкъ, каре врмеазъ,
снт ретасе неденліиѣ. De znde mi editorъ
ліисрїле ле ва днсетна кз нште аѣ днпре парентес.

ECLOGA V.

Seau Daphnis.

MENALCA, MOPSU.

MN. Пентръче, ізвіте Монсе,
Фінд пої взи амндой,
Еѣ се кжт віерсрї дн гъръ,
Шї тз се кждї дн чїиної;
Дакъ акъм ам мезът
Сзнт ачентї замї рьсфъцацї,
Локї фъкът спре кжтат,
Кз алзи аместекацї?

MP. Ештї маї таре, порвчеште,
Лзкръл е потрївїт фїрїї,
Саѣ сзнт зтвръ че се тзгъ,
Дзпъ кзм сволъ зефїрїї,
Саѣ дн ачаст' пенштеръ,
Bezї кжт е дѣтндовїгъ,
Кз кзрпен, відъ де віе
Маї де тот аконерїгъ.

MN. Амїнта е нзмаї сїнгър,
Преа пзджн сзпвї де міне,
Кз ар пзгѣ оаре кзм
А де тзъсра кз тіне.

MP. Преа тзлзт жздечї десуре міне;
Амїнта есте дн старе,
Шї пре черескъл Аполло
Съл днвїнгъ ла кжтаре.

MN. Кжтгъ, Монсе, маї днтжїѣ,
Саѣ Амарїлеї ізвіре,
Саѣ лавда лзі Алкон,
Саѣ алзі Кодрз прїчїре.
Кжтгъ, Монсе, пзл' атзпчї
Паште Тїгїр канреле.

MP. 1)
Ба маї віне алтеле.
Карен скоарца фагълзі
Дзълззі леам днсетнат,
Каре кжт кз флзїера,
Кжд дн гъръ леам кжтат,

Съ ле кжт акъм де поѣ.

Амїнта деакъ се дїне,
Кзї бзрват дндесглат,
Еасъ ла кжтат кз міне

MN. Кжт е салча фър' де род
Де оліва чеа знтоасъ,
Кжт е пардъл маї пзджн
Декжт роса чеа фзртоасъ;
Атзта е маї де жос,

Дзпъ кзм ам жздекат,
Амїнта, де кзм ештї тз,
Ла флзер шї ла кжтат.

MP. Днчетеазъ де ачестеа.
Bezї, ам днтрат дн кіліе,
Знде Дафнїс заче сгїнс
Де о тоарте грозъвіе.
Знде Німфеле амар
Варсъ лаврентї кълдїшоаре;
Мъртзрїї л'ачаста сжтзцї
Вої, алзи шї рїзноаре.
Стрїнгжд прзккъл къръ сїне,

Дзлча сїнзлзі поваръ,
Маїка, къръ чер шї стеле
Стрїга ворбе де окаръ.

Днтр' ачеле зіле нїме
Бої сзтсдї нз іаѣ тжнат,
Дафнї, дн пзсторїї поштрї
Ла речї рїзрї спре-адънат.

Нечї о вігъ 'нтр'есте зіле
Кжтпзрїле п'а кълкат,
Тоате трїсте пентръ тіне,
Нече апъ п'аѣ гзстат.

Чел маї тзлзт, пре тіне делї
Фър' де кзмплзт те жълеск,
Мзпджї, деалзрї шї пздерї
Ачаста мъртзрїсеск.

Дафнїс ел неа днвздат,
Ачееа гроаснїкъ феаръ,
Тїгрїї кзм сзї домолїм

Шї сзї днжзгъм ла каръ.
Ел днтжїѣ неа днвздат,
Пентръ Бах кзм съ жзкъм,

Кз фої мої неа днвздат
Лзпчїле съ пѣшзрзъм,
Кзм е віда ла копачї,

Кзм сзнт сгрзгзрїї ла віде,
Кзм сзнт тзврїї ла чзрдъ,
Ла кжтн граселе холдїго:

Тз ештї слава ла ал тзї;
Декжд фатъла теа рзпїт,

Ші Аполло ші Палес

Кжтнвл пїлаѣ пѣрѣсїт.

Гржѣ кѣрат де сепїлїт,

Нѣмаї пегїлї не преште,

Чеапа чоареї шї овѣс

Кжтнѣрїле стїпїлїеште;

Ънде крештеа пїоле,

Ънде ѿфлорїа пѣрдїшорї,

Акѣт врѣстѣре шї Скаїѣ

Се дїалцѣ пѣп' ла порї

Трацедї зтѣре пре їсвоарѣ,

Арїпкацї пре пѣмїлт флорї,

Ачестеа Дафнїс пофеште,

Де арворї мїросїторї.

Фачедї гроапѣ, пѣсторашї.

Шї пентрѣ дїнере а мїнте,

Пѣнедї пеатрѣ пре тортжїт,

Шї скрїедї есте кѣвїнте:

Дафнїс еї свїт дї пѣдѣрї

Кѣпоскѣт пѣлѣ ла стеле,

А оїлор фрѣтїшеле

Пѣсторїѣ маї фрѣтос ка еле.

MN. Ка Сомїла ла оегенїт,

Ка апа ла чел сетос.

Аша дїале не фѣ поаз

Кжттекѣ тѣѣ чел фрѣтос.

Нѣ ештї нїмаї ла кжтїтат,

Чї ештї шї ла флѣреа

Ка даснїа асемеа;

Веї фї ахтїа дѣлѣ ел.

Воїѣ кжтїа шї еї кжт штїѣ,

Фїе вар непотрївїт,

Пре Дафнїс воїѣ лѣзда,

Кѣтї пре пої неа ївїт.

(Ва зрїма.)

ДЕЛА РЕВНІЗНЕА Ф. Р.

Сѣвскїса дшї лѣсе воїе дїкѣ дї Оптомврѣ а рефлекта не опоратїлї пївлїкѣ ромѣнскѣ, кжткѣ Брошѣра Ревнїзнеї кѣ комїтїтїлї еї а ештїѣ де свѣтї тїпарїѣ шї се дїпїрїдїеште кѣ 1 ф. т. к. не ла дорїторїї препїтерандї, — акѣт маї адазїемѣ, кѣ дї скѣртѣ се ворѣ пївлїка пїшеле тѣтѣрорѣ DD. препїтерандї дїмпрезнѣ кѣ пїтерлїлї есемпларелорѣ препїтерате шї прецїлї трїмїсї не сокотѣла фондїлї; дїсѣ

Пентрїка съ фїе вїне дїформатѣ оп. пївлїкѣ ромѣнскѣ деспре менїреа венїтїлїлї врошѣреї ачештїа не конгенїлї асгїдагѣ а чїга аїчї пїмаї Пѣнтїл. III, алѣ десваторїлорѣ адѣпїлїдїї ценераре дїп 9/21. Оут. 1853, каре свїлѣ аша:

„III. Съ презентѣ врошѣра Ревнїзнеї кѣ сокотелеле шї актеле ачестеїа. Maria Николаѣ дїмпрезнѣ кѣ дїнере съї Іаковѣ Мѣрїшанѣ, кѣ а кѣрїї спесе сѣ шї тїпѣрїтѣ пїмїта врошѣрѣ, конжїдїрѣ венїтїлїлї врошѣреї кѣратѣ дї фолослїлї фондїлїлї кѣ кондїцїїне, ка венїтїлїлї еї съ консгїтѣ о рѣврїкѣ десевїтѣ дї сокотѣла фондїлїлї, шї дїп їнтереселе аївалї але ачестеї рѣврїче съ се тїпѣрѣскѣ кѣрїїї ефїне ромѣнештї фолосїторѣ еарїш дї фаворѣа рѣврїчеї ачештїа, пѣлѣ кжндѣ се ва дїфїїнда зїдева врѣвїѣ фондї де ажнїсѣ пентрѣ тїпѣрїреа ефїтїпѣ а кѣрїїлорѣ ромѣнештї фолосїторѣ, кжндѣ апоїѣ капїтарїлї рѣврїчеї дїтрегѣ кѣ дїтересе кѣ тотѣ ва рѣтїнѣ пропрїетате деспонїверѣ а Ревнїзнеї, фѣрѣ осевїре конфесїонарѣ.

Adnaunda прїмї ачестѣ облатѣ дїтокта кѣ тїлїдїмїтѣ.“

Не сфїїтѣ а маї мотива ценероса дїтѣрѣдошаре а ачестеї врошѣре, фѣрѣ де каре вївлїотека знїѣ вїне сїмїдїторїѣ рѣтїне десевїтосѣ.

Тотѣ че амѣ маї вреа а адазїе е кѣпрїнсїлї врошѣрелорѣ, дїнтре каре чеа дїп тѣлѣ кжїрїнде дедїкѣчїнеа еї: сокотѣла фондїлїлї Р. ап. I шї II дѣлѣ локалїтїдїї, шї чеа сѣтарїе, кѣ спедїфїкареа, орфелїнелорѣ ажїтате; елокареа, аїнїстрареа фондїлїлї. Інвенїтарїлї Ревнїзнеї їн ефенте; вївлїотека Ревнїзнеї; Патронїї шї патронеї, желосїї стѣрїїторї аї Ревнїзнеї, Колектантеле, Мемврїї тодїї кѣ мїнїтїлїлї съї. Актеле Ревн. зрїїреа шї прогресїлї еї. Ес. Са вар. Софїа де Бохлгемѣт кѣтрѣ М. N.; протоколеле адїнауделорѣ ценераре, Статїтеле кѣ дїтѣрїреа лорѣ. Інстрїкцїїїїле комїтет. фїїалеле, ш. а, Сер. Са пр. Каролѣ де Шварцелбергѣ кѣтрѣ Ревнїзне. Провокареа Епїскопїлорѣ, а патронеїлорѣ шї респїзїселе лорѣ шїл.

Кѣпрїнсїлї пѣр. II. дї алтѣ Нѣшерѣ.

Брашовѣ, 27. Іанварїѣ 1854.

Maria Николаѣ, т. р.